

Quickscan natuuronderzoek

Eefselerweg 13^a in Lieveelde

Dit rapport is gedrukt op
100% FSC-papier

ECOCHORE
natuurtechniek
Inventarisatie, advisering en ontwikkeling

*november 2010
rapportnr: 10285*

Quickscan natuuronderzoek

Eefselerweg 13^a in Lieveelde

Beknopt overzicht van de inventarisatiegegevens

In opdracht van:

Frank Diekman
Eefselerweg 13^a
7137 KB Lieveelde
Contactpersoon: Dhr. F. Klein Gebbink

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur: B. Voerman

Veldwerk: B. Voerman

Datum: november 2010

Dit rapport is gedrukt op 100% FSC-papier

Foto voorzijde: uit te breiden schuur

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie:
www.swvecologie.nl

INHOUD

INHOUD	3
1. AANLEIDING EN DOEL	4
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING	5
2.1 Onderzoeksmethodiek	5
2.2 Gebiedsbeschrijving	5
2.3 Natuurbeschermingswet 98, Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn	5
2.4 Geplande werkzaamheden	7
3. ONDERZOEKRESULTATEN	8
3.1 Flora	8
3.2 (Broed)vogels	8
3.3 Herpetofauna en vissen	8
3.4 Zoogdieren	9
3.5 Ongewervelden	9
4. TOETSING FLORA- EN FAUNAWET	10
4.1 Algemeen	10
4.2 Flora	10
4.3 (Broed)vogels	10
4.4 Herpetofauna en vissen	11
4.5 Zoogdieren	11
4.6 Ongewervelden	11
4.7 Consequenties tijdens de bouwactiviteiten en de zorgplicht	11
5. CONCLUSIE	12
Aanbevelingen	12
LITERATUUR	13
 BIJLAGE 1: LIGGING NATURA2000	 14
BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED	15
BIJLAGE 3: TOELICHTING FLORA- EN FAUNAWET	16
BIJLAGE 4: BOUWMETHODEN VOOR VLEERMUIZEN	20

1. AANLEIDING EN DOEL

Aan de Eefselerweg 13^a in Lievelede zijn plannen voor de uitbreiding van een bestaande schuur en de realisatie van een nieuwe kapschuur. Voor de voorgenomen ontwikkelingen is een toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (Ff-wet) van kracht. Middels deze wet wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd.

Als er plannen zijn om bepaalde handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Middels een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor zullen eventueel ontheffingen moeten worden aangevraagd bij Dienst Regeling van het ministerie van LNV.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Flora- en faunawet, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties.

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

Voor de quickscan is de locatie op 2 november 2010 door een medewerker van Ecochore Natuurtechniek bezocht om zo een verwachting uit te kunnen spreken van het voorkomen van, dan wel het gebruik maken door, beschermde dier- en plantsoorten in het gebied, zoals vermeld in de Flora- en faunawet, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Rode Lijsten.

2.1 Onderzoeksmethodiek

Iedere dier- en plantengroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen.

Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode lijstgenoteerde flora en fauna.

Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidingstabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen voor de locatie geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten.

Aan de hand van de resultaten van het quickscanonderzoek kan worden aangegeven of nadere inventarisaties gewenst zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

Bezoekdata	starttijd	weersgesteldheid	Onderzoeker
02-11-2010	17:00	bewolkt, droog, windkracht 2, 13 °C	B. Voerman

2.2 Gebiedsbeschrijving

Het onderzoeksgebied is gelegen in het buitengebied van Groenlo aan de Eefseleweg 13^a, nabij de bebouwde kom van Groenlo in de gemeente Oost-Gelre.

Het gebied is gelegen in een jong heideontginningslandschap. Op enkele honderden meters ten westen van de planlocaties ligt het gebied Dieselbrink en op iets grotere afstand de Nijkampsheide beide bestaande uit bos en enkele heiderelicten.

Het plangebied wordt omgeven door agrarische percelen met verspreid staande boerderijen en bomenrijen. Het omringende gebied is relatief open en is een kenmerkend heideontginningslandschap.

De planlocatie is gelegen op het erf van Eefseleweg 13. Hier staat een uit eikenhout opgetroffen werkschuur welke aan één zijde enkele meters vergroot zal worden. Welke zijde is nog niet exact duidelijk vandaar dat beide delen zijn beoordeeld. Aan de voorzijde staat een forse zomereik die ongeacht de gekozen uitbreiding behouden zal worden. Naast deze uitbreiding is eveneens de nieuwbouw van een kapschuur gepland voor de opslag en bewerking van eikenhout ten behoeve van landhekken, putbomen ed. Op deze locatie staat momenteel een struweel bestaande uit hazelaar, zomereik, liguster, Gelderse roos, klimop en enkele cultivars.

Het deel tussen de beide locaties is voorzien van halfverharding in de vorm van met gras ingezaaid puingranulaat.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpresie bijlage 3.

2.3 Natuurbeschermingswet 98, Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van grote en kleine natuurgebieden (waaronder de Natura2000 gebieden) waarin de natuur (plant en dier) voorrang heeft en wordt beschermd. Hiermee wordt voorkomen dat natuurgebieden geïsoleerd komen te

liggen, dieren en planten uitsterven en dat de natuurgebieden zo hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Natura2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden, dat binnen de Europese Unie wordt opgezet. Het Natura2000 netwerk dient ter bescherming van zowel de gebieden (natuurlijke habitats) als de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de lidstaten. Deze Natura2000-gebieden vormen de kerngebieden van de EHS zoals deze in Nederland wordt vormgegeven, zie bijlage 1.

Het dichtstbijzijnde Natura2000 gebied is het Korenburgerveen in Winterswijk op ruim 6 km afstand ten zuidoosten van de planlocatie.

Zowel ten noorden als ten zuiden van het plangebied bevindt zich een ecologische verbindingszone. Met name de noordelijk gelegen zone is gelegen op korte afstand. Dit betreft de verbindingzone langs de Slinge. Het eerder genoemde heide- en bosterrein Dieselbrink is binnen deze zone aangewezen als natuurgebied en ligt op enkele honderden meters afstand. Zie bijlage 1.

De ontwikkeling van een kapschuur en uitbreiding van de bestaande schuur op de planlocatie zullen geen toename van versturende invloeden hebben op de ecologische verbindingszone of Natura2000 gebieden aangezien het plangebied niet binnen voornoemde gebieden ligt. Zowel de werkzaamheden als de toekomstige inrichting zullen geen negatieve gevolgen hebben op de beschreven gebieden, aanwezige habitats of kwalificerende soorten. Verdere toetsing aan deze gebieden is hierdoor niet noodzakelijk.

Zie bijlage 1 voor de ligging van het gebied ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura2000 gebieden (figuur 3) en de ecologische verbindingszones (figuur 4).

Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied

2.4 Geplande werkzaamheden

De werkzaamheden zullen bestaan uit het vergroten tot enkele meters, ca 3 meter, van een bestaande werkschuur. Deze schuur is opgetrokken uit gebinten, eikenhouten planken en oud Hollandse pannen, zie foto voorzijde. Het is nog niet geheel duidelijk of de uitbreiding aan de voorzijde of achterzijde van de schuur wordt gerealiseerd.

Op enkele meters naast de huidige schuur wordt een kapschuur geplaatst. Hiervoor zal een jong struweel worden gerooid. Er worden geen forse bomen gerooid. Na de werkzaamheden wordt rondom het plangebied een uitbreiding van de bestaande bosschages gerealiseerd door groepsgewijze of lintbeplanting van inheems bosplantsoen.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als Ruimtelijke Ingrepen.

Figuur 2: globale situering van geplande werkzaamheden.

- Oranje - uit te breiden bestaande schuur
- Blauw - nieuw te bouwen kapschuur
- Groen - zoekzone aan te planten struweel

3. ONDERZOEKSRISULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van de veldbezoeken weergegeven. In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen gegeven. Voor verwijzingen naar *tabelgenoteerde soorten* in het kader van de Flora- en faunawet (Ff-wet) wordt verwezen naar de toelichting in bijlage 3.

3.1 Flora

In het plangebied zijn algemene soorten aangetroffen die kenmerkend zijn voor matig rijke tot rijke gronden. Het betreft soorten als: grote brandnetel, Canadese fijnstraal, klimop, klein kruiskruid, paardenbloem, akkerdistel, diverse algemene grassen ed. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde of Rode lijstgenoteerde soorten aangetroffen.

Gezien de intensiteit van de inventarisatie, is het mogelijk dat er soorten zijn gemist. Aan de hand van de opbouw van het plangebied zijn enkele licht beschermde (Tabel 1-soorten) niet geheel uit te sluiten. Dit betreft de soorten brede wespenorchis, gewone vogelmelk en grasklokje. Beschermde Tabel 2 of 3 soorten Flora- en faunawet (Ff-wet), zie kader blz. 10 en bijlage 3, zijn op de planlocatie niet te verwachten.

3.2 (Broed)vogels

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden middels een eenmalig bezoek buiten de broedperiode van de meeste vogelsoorten. Er zijn geen vogelsoorten tijdens het veldbezoek aangetroffen. Op de locatie zijn enkele ecotopen die voor verschillende vogelsoorten een broedbiotoop kunnen vormen.

In de te verbouwen schuur zijn enkele nesten van winterkoning aanwezig. Op de planlocatie is in een zware zomereik een nestkast van steenuil opgehangen. De broedlocaties van beide soorten blijven behouden.

Door het ministerie van LNV is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' van het ministerie van LNV 2009 - zie ook bijlage 3. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën, zie bijlage 3.

Op het erf zijn twee soorten te verwachten die vermeld staan in categorie 1-4: steenuil en huismus. Beide soorten zullen niet broeden binnen de strikte te ontwikkelen gebieden. De aanwezige steenuilkast blijft behouden en potentiële broedlocaties van de huismus bevinden zich in de aanwezige woning en naastgelegen schuur. Hier vinden geen werkzaamheden plaats.

Nadelige effecten op soorten van categorie 5, waarvan de nestlocatie alleen beschermd is indien ecologische afwegingen dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld wanneer er geen alternatieven in de directe omgeving voorhanden zijn, kunnen aanwezig zijn binnen de planlocatie. Mogelijk broedvogels van categorie 5 op de planlocatie zijn koolmees, pimpelmees, gekraagde roodstaart, bonte vliegenvanger ed. Deze soorten zullen echter geen negatieve effecten ondervinden van de geplande ingrepen. Er blijven voldoende alternatieve broedgelegenheden aanwezig en door de aanplant van nieuw struweel worden nieuwe broedgelegenheden gecreëerd.

3.3 Herpetofauna en vissen

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen verricht van reptielen, amfibieën en vissen.

Voor reptielen, amfibieën en vissen ontbreekt het aan geschikt voortplantingshabitat binnen de strikte begrenzing van het plangebied. Op het erf is echter wel een poel aanwezig waarin enkele algemene amfibieënsoorten aanwezig kunnen zijn. Deze poel blijft behouden. Door de aanwezigheid van dit potentiële voortplantingswater kunnen zwervende en overwinterende soorten binnen de planlocatie worden aangetroffen.

3.4 Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van zoogdieren aangetroffen. De planlocatie biedt enkele algemene zoogdiersoorten een geschikt leefgebied. Hierbij moet met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, spitsmuizen, egel en algemene marterachtigen.

Onder de zwaarder beschermde soorten zijn twee soorten mogelijk aan te treffen: steenmarter en eekhoorn. Van beide soorten zijn echter geen aanwijzingen in de vorm van nesten of vaste verblijfplaatsen aanwezig. Het is echter aannemelijk dat in de omgeving territoria van steenmarters aanwezig zijn en rondzwervende eekhoorns kunnen worden aangetroffen.

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Met name door de ligging in het buitengebied grenzend aan doorgaande laanstructuren, de aanwezige groensingels en de aanwezigheid van bebouwing op het erf is het gebied geschikt voor enkele soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis ed.

De te verbouwen schuur heeft in de huidige staat geen potentiële verblijfslocaties voor vleermuizen. Ook in het te rooien struweel ontbreekt het aan geschikte plekken in de vorm van boomholten. Hiervoor is het struweel te jong.

Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van verschillende soorten in het kilometerhok zien, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis.

3.5 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen soorten aangetroffen. Het plangebied is nauwelijks geschikt voor beschermde of Rode Lijstgenoteerde insectensoorten.

Binnen de planlocatie liggen geen ecotopen die beschermde ongewervelden een goede leefomgeving bieden. Het voorkomen van beschermde ongewervelden, waaronder libellen, vliegend hert, gestreepte waterroofkever en platte schijfhoren, is derhalve uitgesloten.

4. TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

4.1 Algemeen

Sinds het inwerking treden van de AMvB artikel 75, 26 feb. 2005, is de beschermde status van dieren en planten opgedeeld in 3 tabellen.

Soorten die vermeld staan op Tabel 1 zijn vrijgesteld van ontheffing indien de werkzaamheden aan te merken zijn als Ruimtelijke Ontwikkelingen. Tabel 2 en 3 soorten zijn zwaarder beschermd en hiervoor is nader onderzoek of toetsing noodzakelijk.

Voor vogels geldt dat alle inheemse soorten beschermd zijn. Verstoring of verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd.

De groep *vogels* wordt niet specifiek aangegeven in de tabelverdeling. Voor deze groep is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Zie voor een uitgebreide toelichting van de Flora- en faunawet (Ff-wet) bijlage 3.

Tabelindeling Flora- en faunawet

Tabel 1: Algemene soorten: algemene vrijstelling of ontheffing/lichte toets

Tabel 2: Overige soorten: vrijstelling met gedragscode of ontheffing/lichte toets

Tabel 3: Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB: vrijstelling met gedragscode of ontheffing/uitgebreide toets

4.2 Flora

In het gebied zijn tijdens de quickscan geen beschermde plantensoorten waargenomen. In het gebied zijn enkele licht beschermde plantensoorten mogelijk aanwezig: brede wespenorchis, gewone vogelmelk en grasklokje. Deze soorten staan vermeld op Tabel 1 Ff-wet en vallen bij ruimtelijke ontwikkelingen onder de vrijstellingsregeling waardoor geen ontheffing of nadere maatregelen noodzakelijk zijn.

Gezien het beheer en de opbouw van de locatie is aanwezigheid van zwaar beschermde plantensoorten niet te verwachten.

Aangezien zwaar beschermde soorten ontbreken, is nader onderzoek of ontheffing niet noodzakelijk.

4.3 (Broed)vogels

De te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.

Dit betekent dat het verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten niet is toegestaan. Deze overtredingen zijn mogelijk door het uitvoeren van de geplande werkzaamheden.

Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringseffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 15 maart en 15 juli. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat indien broedende vogels in een andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijfolocaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.

Nadelige effecten op soorten van categorie 1-4 worden niet verwacht. Voor soorten van categorie 5 blijven voldoende geschikte alternatieve broedlocaties voorhanden waardoor geen nadere onderzoeken of mitigerende maatregel noodzakelijk zijn.

4.4 Herpetofauna en vissen

Alle amfibieën en reptielen zijn beschermd krachtens de Ff-wet en enkele soorten tevens krachtens de Habitatrichtlijn. Op de planlocatie zijn enkele zwerfende soorten uit deze groepen te verwachten. Hierbij moet name gedacht worden aan algemene soorten als bastaardkikker, bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad. Deze soorten overwinteren buiten het voortplantingswater, veelal in struwelen, onder houtstapels en stenen, in de strooisellaag ed.

De mogelijk aanwezige soorten staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Hierdoor geldt voor de geplande werkzaamheden de vrijstellingsregeling. Wel is hier de zorgplicht van kracht. Door de mogelijke aanwezigheid van overwinterende dieren in het te rooien struweel is het raadzaam dit struweel ruim voor de winter te rooien zodat geen geschikte locaties voor overwinterende amfibieën aanwezig zijn. Hierdoor wordt voorkomen dat tijdens de werkzaamheden dieren worden gedood.

Nader onderzoek naar amfibieën, reptielen en vissen of een ontheffing is voor deze diergroepen niet noodzakelijk.

4.5 Zoogdieren

Tijdens het onderzoek zijn geen sporen aangetroffen of zichtwaarnemingen gedaan van zoogdieren.

In het gebied kunnen diverse soorten worden aangetroffen als: ware muizen, spitsmuizen, egel, algemene marterachtigen enz. Deze soorten staan vermeld op Tabel-1 Ff-wet waardoor een vrijstelling geldt voor Ruimtelijke Ontwikkelingen en Ingrepen.

Vaste verblijfplaatsen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdiersoorten als de steenmarter en eekhoorn (beide tabel 2 Ff-wet) zijn niet aanwezig.

Hierdoor is voor deze groep geen nader onderzoek noodzakelijk.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet in de aanwezige schuur of te rooien beplanting aanwezig. Het plangebied blijft geschikt voor mogelijk aanwezige soorten om te foerageren. Door de aanleg van nieuwe beplanting wordt de foerageermogelijkheid in de toekomst uitgebreid.

In hoofdstuk 5 en bijlage 4 worden enkele aanbeveling voorgesteld om toe te passen in de beide te bouwen schuren. Hierdoor kunnen nieuwe verblijfslocaties ontstaan voor enkele vleermuissoorten.

4.6 Ongewervelden

Het gebied is niet geschikt als voortplantings- en leefgebied voor beschermde en Rode lijstgenoteerde vlinders en overige insecten. Beschermde soorten zijn niet te verwachten aangezien de soorten van deze groepen veelal erg kritisch zijn aan het biotoop.

4.7 Consequenties tijdens de bouwactiviteiten en de zorgplicht

Indien het terrein langere tijd braak ligt tijdens de bouwwerkzaamheden is het mogelijk dat er nieuwe situaties worden gecreëerd voor dieren en planten om zich vestigen. Het verdient aanbeveling om bouw materiaal en eventuele zandhopen slechts korte tijd op te slaan. Hierdoor wordt voorkomen dat dieren en planten zich tijdens de werkzaamheden kunnen vestigen. Voor alle dieren en plantensoorten, wel of niet beschermd, geldt de algehele zorgplicht, zie kader.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten artikel 2 van de Flora- en faunawet.

Artikel 2

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

5. CONCLUSIE

Door de inventarisatie uit te voeren in de vorm van een quickscan, is het waarschijnlijk dat dier- en plantsoorten zijn gemist.

Aan de hand van de aanwezige biotopen, bevindingen van het veldbezoek en verspreidingsatlassen kan van alle groepen worden aangegeven dat aanwezigheid van zwaar beschermde soorten of vaste verblijfslocaties niet binnen de strikte planlocatie aanwezig zijn. De broedlocaties voor soorten als huismus en steenuil blijven behouden. Ook de foerageer kwaliteit van het terrein rondom de strikte planlocatie, zal voor broedvogels, vleermuizen en grondgebonden zoogdieren niet ingrijpend veranderen.

Gezien het bovenstaande is geen nader onderzoek naar beschermde dieren en planten noodzakelijk voor het uitvoeren van de geplande werkzaamheden.

Aanbevelingen

Faunavoorzieningen

Door de ligging in het buitengebied kan het gebied in de nieuwe situatie geschikt zijn voor vleermuizen, grondgebonden zoogdieren en vogels. De te bouwen opstallen kunnen nieuwe verblijfslocaties vormen en door het op de juiste wijze aanleggen van groenstructuren kan het gebied een goed leefgebied vormen voor vleermuizen, grondgebonden zoogdieren en vogels. Daarnaast zal aanwezigheid van diersoorten kunnen bijdragen aan een verhoging van de beleevingswaarde van bewoners.

Er zijn diverse mogelijkheden om bij de nieuwbouw eenvoudige voorzieningen te treffen waardoor voor vleermuizen geschikte verblijfplaatsen kunnen worden gerealiseerd. Ook voor soorten als huismus, en enkele hollenbroedende vogels zijn in de kapschuur en de schuur eenvoudig aanpassingen te realiseren.

Hieronder worden enkele mogelijkheden ter overweging weergegeven:

- Inmetzelstenen of vaste kasten voor vleermuisverblijven
- Toegangsmogelijkheden achter betimmeringen (bijv. gootbetimmering)
- Vogelvides voor huismus (indien gekozen wordt voor pannendak)
- Geen toename van verlichting en de keuze voor de juiste typen verlichting op het terrein ivm negatieve effect op vleermuizen
- Groene daken (bijv. sedum, gras ed.)
- Nieuwe aanplant alleen met inheems bosplantsoen
- Inmetzelstenen of losse kasten voor hollenbroedende vogels

Deze lijst geeft enkele voorbeelden van mogelijkheden die kunnen dienen ter compensatie van mogelijke negatieve effecten op dieren en planten of kan een handreiking zijn naar dieren en planten in de bebouwde omgeving. Het aanbrengen van enkele voorzieningen draagt veelal bij aan een positieve beleving van omwonenden van natuur in de directe woonomgeving.

In bijlage 4 zijn enkele mogelijkheden verder uitgewerkt.

Indien gewenst kan Ecochore Natuurtechniek behulpzaam zijn bij het zoeken en uitwerken van ecologische inrichting en voorzieningen op het terrein en in de bebouwing.

LITERATUUR

- www.natuurloket.nl
- www.minlnv.nl
- www.gelderland.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- H. Limpens et al.; Atlas van de Nederlandse Vleermuizen - Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij. 1997.
- Drs. E.J. Weeda et al.; Nederlandse Ecologische Flora - Wilde planten en hun relaties. KNNV-uitgeverij. 2003
- Verspreidingstabellen RAVON

BIJLAGE 1: LIGGING NATURA2000

Figuur 3: ligging Natura2000 gebied Het Kornburgerveen (geel) ten opzichte van het plangebied. De rode cirkel betreft de ligging van de onderzoekslocatie.
Bron: site minlv.nl.

Figuur 4: ligging verbindingszones ten opzichte van het plangebied. De rode cirkel betreft de ligging van de onderzoekslocatie.
Bron: site provincie Gelderland.

Verbindingszone
Natuurgebied
Verwevingsgebied

BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED

Uit te breiden schuur

Te rooien struweel

Te rooien struweel - achterzijde

BIJLAGE 3: TOELICHTING FLORA- EN FAUNAWET

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Daarbij worden in deze wet de bepalingen samengevoegd die voorheen in verschillende wetten waren gebundeld: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantsoorten.

De Flora- en faunawet is in beginsel gericht op de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen. De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving, *Artikel 2 Flora- en faunawet*.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de verbodsbepalingen 8 t/m 12 van toepassing.

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode. De AmvB verdeelt alle beschermde soorten (met uitzondering van vogels) in drie groepen - *Tabellen*. Voor vogelsoorten geldt een andere regeling.

Beschermde soorten	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Licht beschermde soorten - Tabel 1	Algemene vrijstelling	Algemene vrijstelling
Overige beschermde soorten - Tabel 2	‘Lichte’ toetsing	Vrijstelling
Streng beschermde soorten - Tabel 3	Uitgebreide toetsing	Uitgebreide toetsing

Tabel: toetsingscriteria voor ontheffing bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als deze soorten op de locatie voorkomen, en het werk valt onder de werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan geldt daarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Als geen sprake is van werkzaamheden zoals beschreven, dient een ontheffing te worden aangevraagd. De aanvraag wordt dan onderworpen aan de lichte toets. Toetsingscriteria daarbij zijn of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient. Uiteraard geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht; Artikel 2.

Tabel 2

Deze soorten krijgen een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden zoals beschreven bij Tabel 1 én indien wordt gehandeld volgens een gedragscode die is goedgekeurd door de Minister van LNV.

Valt het werk niet onder de werkzaamheden zoals beschreven bij Tabel 1, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Er mag geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol. Ook hier geldt de algemene zorgplicht.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Enkel bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichtig. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrictlijn moet tevens sprake zijn van een door de Habitatrictlijn erkend belang:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en

faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrichtlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

• Boomvalk	(Falco subbuteo)
• Buizerd	(Buteo buteo)
• Gierzwaluw	(Apus apus)
• Grote gele kwikstaart	(Motacilla cinerea)
• Havik	(Accipiter gentilis)
• Huismus	(Passer domesticus)
• Kerkuil	(Tyto alba)
• Oehoe	(Bubo bubo)
• Ooievaar	(Ciconia ciconia)
• Ransuil	(Asio otus)
• Roek	(Corvus frugilegus)
• Slechtvalk	(Falco peregrinus)
• Sperwer	(Accipiter nisus)
• Steenuil	(Athene noctua)
• Wespandief	(Pernis apivorus)
• Zwarte wouw	(Milvus migrans).

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscodes

Werken volgens een gedragscodes kan (soms) een vrijstelling voor soorten van Tabel 2 en Tabel 3 geven. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscodes. Hierbij is het van belang dat de gedragscodes op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Flora- en faunawet in relatie tot gedragscodes: zie de brochure van het ministerie van LNV: "Buiten aan het werk".

BIJLAGE 4: BOUWMETHODEN VOOR VLEERMUIZEN

In deze bijlage worden enkele algemene voorstellen beschreven om in nieuwe gebouwen voorzieningen te realiseren voor vleermuizen. De voorstellen zijn zowel voor houten als uit stenen opgetrokken bouwwerken. Afhankelijk van het type bouwwerk zullen de voorzieningen op maat gemaakt moeten worden.

Er zijn verschillende eenvoudige mogelijkheden om kansen te bieden aan vleermuizen. Zo kan gedacht worden aan:

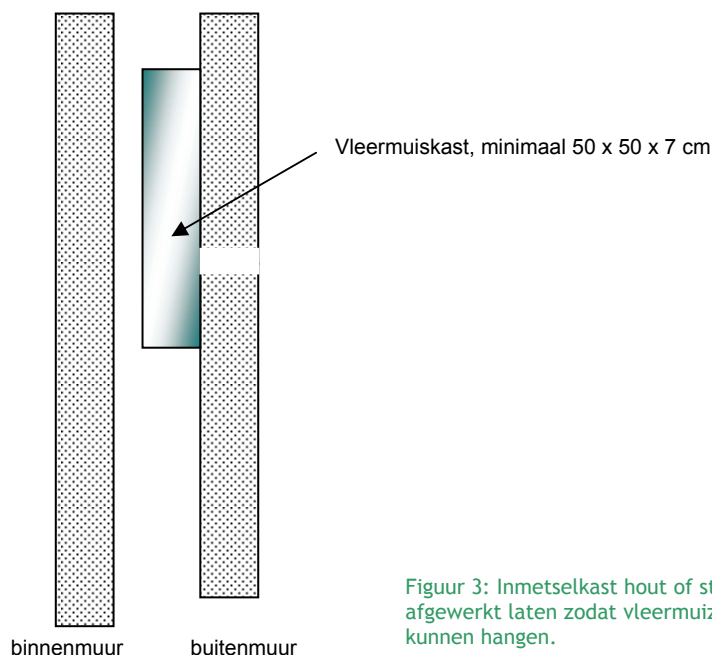
- Open laten van enkele stootvoegen
- Ruimte achter betimmeringen toegankelijk maken
- Vleermuiskasten
- Geen gebruik maken van houtverduurzamingsmiddelen

Toelichting:

Open stootvoegen

Door het open laten van stootvoegen aan de bovenzijde van muren, bijv. ca. 1 meter onder de dakgoot, wordt de spouw toegankelijk voor deze dieren. De hoogte moet echter wel minimaal 2,5 meter bedragen ivm met het uitvliegen van de dieren. Het is raadzaam de stootvoegen iets breder dan gebruikelijk uit te voeren, 1-3 cm breed en niet direct boven ramen aan te brengen.

Hoewel vleermuizen geen schade aanbrengen aan isolatie en zij de ruimte alleen benutten als dagrustplaats, kan het noodzakelijk zijn de ruimte in de spouw te beperken. Hiervoor kan een inmetselkast uitkomst bieden. Deze kast kan achter de open stootvoeg worden ingemetseld. Het schoonhouden of controleren van de kast is later niet nodig waardoor geen toegangsluik oid hoeft te worden aangebracht.

Figuur 3: Inmetselkast hout of steen. Binnenzijde ruw afgewerkt laten zodat vleermuizen grip hebben om te kunnen hangen.

Betimmeringen

Bij het aanbrengen van houten of kunststoffen (iets minder geschikt) betimmeringen, kan de noodzakelijke ruimte hierachter toegankelijk gemaakt worden voor vleermuizen. Door enkele openingen te maken van ca. panlatdikte en ca. 10 cm breed, ontstaat een invliegopening. Door in het regelwerk sprongsgewijs enkele sparingen aan te brengen, ontstaan tochtvrije ruimten.

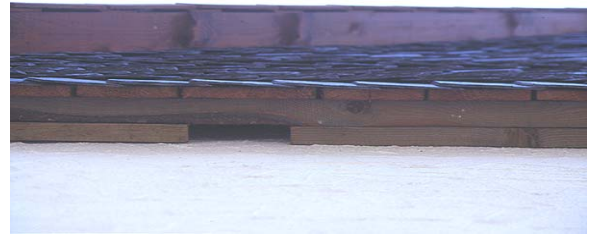
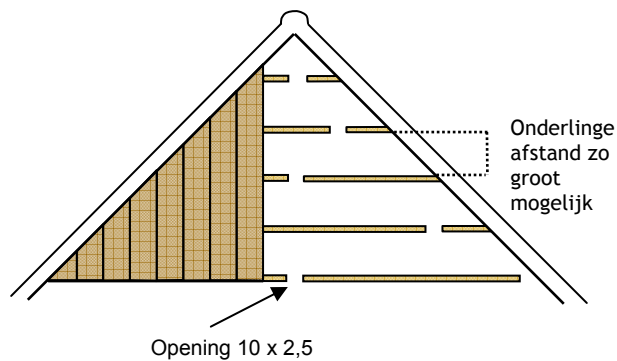

Foto 1: Gecreëerde open ruimte achter gevelbetimmering; onderaanzicht

Foto: Baubuchfledermause

Figuur 4: Gecreëerde open ruimte achter gevelbetimmering; vooraanzicht.

Vleermuiskasten

Voor het bieden van mogelijkheden van vestigingen van boombewonende soorten als de waargenomen soorten Rosse Vleermuis en Baardvleermuis, kunnen enkele vleermuiskasten worden opgehangen in enkele grotere bomen.

Er zijn momenteel geschikte kraamkoloniekasten op de markt die ook geschikt zijn voor soorten als gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Deze kasten kunnen eenvoudig aan de gebouwen worden bevestigd.

Foto 3: Voorbeeld van platte gevelkasten met onder-invliegopening.

Foto: Baubuchfledermause

Foto 2: Vleermuiskast.

Foto: Jan Boshamer;
www.vleermuis.net

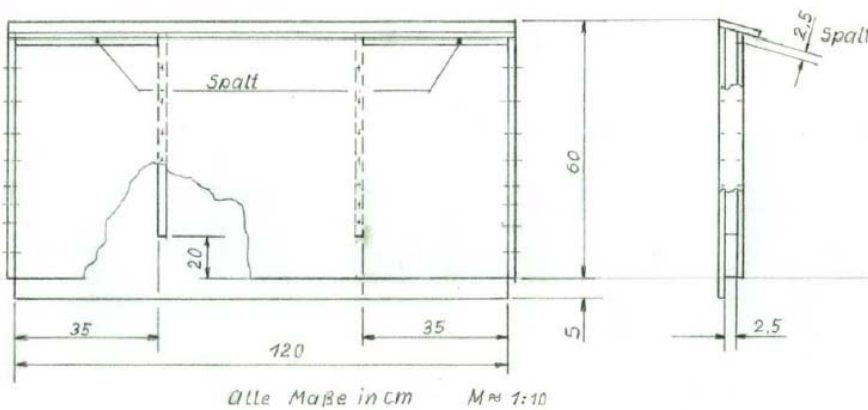
Enkele aandachtspunten voor vleermuiskasten zijn:

- De maat van de invliegspleet is vrij kritisch (max. 2,5 cm. breed), (met name de boomvariant) omdat anders kleine zangvogels (winterkoning en boomkruiper) de kast als slaapplek gaan gebruiken. Vleermuizen gaan de concurrentie met vogels zoveel mogelijk uit de weg;
- Vooral de binnenzijde van het achterschot moet ruw zijn (zonodig extra ruw maken, horizontaal zaagsneden aanbrengen), zodat vleermuizen zich goed met de nagels van hun achterpoten kunnen vastgrijpen;
- Door de kast aan de binnenzijde te verdelen in aparte compartimenten wordt de kans op een geschikt microklimaat vergroot;
- De kans op bewoning van de kasten wordt vergroot door het ophangen van meerdere kasten;
- De hoogte waarop de kast komt te hangen moet minstens 2,5 meter bedragen, dit i.v.m. het vrij uit kunnen vliegen van de vleermuizen;
- Draag er zorg voor dat de vleermuizen bij het uitvliegen zo min mogelijk obstakels tegenkomt, vaak wordt bij het uitvliegen géén gebruik gemaakt van het echolocatiesysteem,
- Hang de kast(en) zo mogelijk met de voorzijde naar het zonlicht;
- De kast dient tochtvrij en lichtdicht te zijn;
- Hang de kast(en) zoveel mogelijk in de luwte;
- Wanneer de kast eenmaal is opgehangen hoeft hij vrijwel nooit geopend te worden. Er kan gemakkelijk en zonder verstoring worden vastgesteld of de kast

door een vleermuis bezocht wordt, er zijn dan keutels aanwezig op het mestplankje aan de onderzijde.

In verband met het variëren van de weersgesteldheid en het daardoor fluctueren van het microklimaat, is het raadzaam vleermuistoegangen aan verschillende zijden van gebouwen te realiseren. Afhankelijk van de temperatuur verblijven vleermuizen graag aan de zuidwest zijde van gebouwen zodat ze in de namiddag worden opgewarmd. In hete periode verhuizen ze meestal naar de oost- of noordzijde van een gebouw. Door aan alle zijden van een woning, of verspreid door de wijk, stootvoegen gericht op verschillende windrichtingen toegankelijk te houden, is er meer keuze wat de kwaliteit van het gebied voor vleermuizen verhoogd.

Voor meer toelichting en bouwtekening zie www.vleermuizenindestad.nl.

Vleermuiskast met compartimenten